ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21
Factors Affecting Teachers' Competency in the 21st century

เบญจรัตน์ ราชฉวาง
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
Benjarat Ratchawang
North Bangkok University, Thailand
Email: Benjarat.ra@northbkk.ac.th

****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 2) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ 3) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำนวน 9 โรงเรียน จำนวน 251 คน จากประชากรทั้งหมด 641 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยเทียบสัดส่วน และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.987 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำนวณค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตรประเมินค่า (Rating Scale) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach และใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling:SEM) ด้วยสถิติการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) แบบมีตัวแปรแฝง (Latent Variable) เกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล กับข้อมูลเชิงประจักษ์จากค่า Chi-square/df แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดัชนี GFI และ TLI มีค่ามากกว่า .09 ดัชนี RMSEA ที่มีค่าต่ำกว่า .05 ดัชนี RMR มีค่าต่ำกว่า .08 และ Chi-square/df น้อยกว่า 2

ผลการวิจัย พบว่า

1) ปัจจัยสมรรถนะครู (COM) ปัจจัยความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (LO) ปัจจัยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (CCL) และปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ (IL) ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ ส่งผลทางตรงเชิงบวก และส่งผลโดยรวมต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

* วันที่รับบทความ : 11 พฤษภาคม 2566; วันแก้ไขบทความ 24 พฤษภาคม 2566; วันตอบรับบทความ : 29 พฤษภาคม 2566
Received: May 11 2023; Revised: May 24 2023; Accepted: May 29 2023

.05 แต่ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อสมรรถนะครู 3) ปัจจัยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งผลทางตรงเชิงบวก และส่งผลโดยรวมต่อสมรรถนะครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ปัจจัยความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ส่งผลทางตรงเชิงบวก และส่งผลโดยรวมต่อสมรรถนะครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ ส่งผลทางตรงเชิงบวก และส่งผลโดยรวมต่อสมรรถนะครู โดยผ่านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 6) รูปแบบของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ที่ปรับแก้แล้วมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครู; สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21; ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้; การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

Abstracts

The objectives of this research were 1) to study teachers' competency in the 21st century. 2) to study the academic leadership ,learning organization, and child-centered learning, and 3) to study factors affecting to teachers' competency in the 21 st century. The sample group consisted of nine schools, and 251 teachers from the total population of 641 people working in Primary education institutes under the Office of Primary, Sai Mai District Bangkok. Using Krejcie and Morgan's sample size tables, Stratified Random Sampling by proportion and a simple random sampling. The instrument used was a questionnaire (Rating scale: 5 levels). The reliability was including edition 0.987. Statistics used in data analysis were Percentage, Mean, and Standard Deviation. Calculated the reliability of the questionnaire (Rating scale) that was an evaluation scale by Cronbach's alpha coefficient method and statistical data analysis by Structural Equation Modeling (SEM), by Path analysis with Latent Variable with empirical data from the values Chi- square/ df; Statistically insignificant difference from zero, the GFI and TLI index was greater than .09, the RMSEA was less than .05, the RMR was less than .08, and the Chi-square/df was less than 2.

Findings

1) factors of teachers' competency, Learning organization, Child-centered learning. Respondents had a very high level of opinion. 2) the academic leadership factor has a positive direct, and an overall effect on child- centered learning management, and Learning organization. It was statistically significant at the .05 but had no direct effect on teacher competency. 3) factors of child-centered learning had a positive direct and overall effect on teachers' competency. It was statistically significant at the .05 4) factor of Learning organization had a positive direct and overall effect on teachers' competency with statistically significant at the .05 5) factors of academic leadership had a positive direct and overall effect on teachers' competency through child-centered learning, and Learning organization with statistically significant at the .05, and 6) the revised model of factors affecting teachers' competency in the 21st century was consistent with the empirical data.

Keywords: Factors affecting teachers competency Teachers; competency in the 21st century; Academic leadership ; Learning organization ; Child-centered learning

บทนำ

การจัดการศึกษาได้รับการคาดหมายให้ทำหน้าที่ต่างๆ มากมายทั้งในทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ นับตั้งแต่การช่วยให้ประชาชนอ่านออกเขียนได้ และคิดเป็น เรียนรู้จริยธรรม และความเป็นพลเมือง ตลอดจนพัฒนาทักษะทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความเท่าเทียมในสังคมในระยะยาว จากบทบาทหน้าที่ที่สำคัญหลายประการดังกล่าว การศึกษาที่ไม่มีคุณภาพจึงก่อให้เกิดปัญหาร้ายแรงต่อประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประชาชนต้องการทักษะการคิด และการดำรงชีวิตที่แตกต่างจากอดีตที่ผ่านมา การแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาไทย โดยเฉพาะการศึกษาระดับพื้นฐาน เป็นเรื่องที่ยาก แม้จะมีความพยายามปฏิรูปการศึกษามากว่า 10 ปี ตั้งแต่การปฏิรูปรอบแรกเมื่อปี 2542 จนมาถึงการปฏิรูปรอบที่สองเมื่อปี 2552 เราก็ยังไม่สามารถทำให้คุณภาพการศึกษาของประเทศดีขึ้นได้อย่างทั่วถึง ดังจะเห็นได้จากโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร มีคุณภาพโดยเฉลี่ยเมื่อวัดจากการสอบมาตรฐานต่างๆ สูงกว่าโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลในภูมิภาค โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ), 2561 : 1)

การจะเป็นครูมืออาชีพได้นั้น ต้องสร้างอุดมการณ์ให้ตนเองเสมอๆ เริ่มตั้งแต่การเติมเต็มความรู้คือการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ การเติมเต็มให้ใจเข้มแข็ง การเติมเต็มเวลา คือ การเสียสละความสุขส่วนตัว การเติมเต็มคน คือ การสร้างมนุษยสัมพันธ์กับชุมชน และการเติมเต็มพลัง คือ ทุ่มเทกำลังกายและกำลังใจให้แก่ลูกศิษย์อย่างเต็มกำลังความสามารถ การสร้างครูมืออาชีพ มิได้ต้องการครูที่เก่งแต่อย่างใด แต่ต้องการครูที่ตระหนักถึงภาระหน้าที่ของคำว่า “ครู (Teachers)” ครูที่มีสัมผัสที่ดีกับศิษย์ เข้าใจธรรมชาติของศิษย์ และทำให้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มที่ในตัวศิษย์แต่ละคนได้ฉายแววออกมาอย่างเต็มที่ ซึ่งครูทุกคนทุกระดับสามารถพัฒนาตนเองเป็นครูมืออาชีพได้ หากครูมีการตื่นตัวในการพัฒนาตนและเตรียมความพร้อมเพื่อยอมรับการเปลี่ยนแปลง เปิดใจให้กว้าง มีใจเป็นกลาง พยายามเรียนรู้อย่างเท่าทันและรอบรู้ มีมุมมองอย่างเชื่อมโยงในการสังเคราะห์ วิเคราะห์ ถึงความเป็นจริงในสังคม มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล และความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญยิ่ง ดังนั้น ครูมืออาชีพ จะต้องมีความอดทน เพราะผลงานของครูจะบังเกิดผลแก่ศิษย์ และงานที่ยิ่งใหญ่ของครู คือ การสอนคน ซึ่งเป็นงานเพื่อสังคมมนุษย์ ด้วยภาระที่หนักหน่วงเช่นนี้ ครูมืออาชีพจึงควรเชื่อและนับถือตนเอง เชื่อในคุณค่าของสิ่งที่ครูมืออาชีพกำลังพยายามทำให้สำเร็จนั้น คือ สอนให้ผู้อื่นได้เรียนรู้เพื่อจะสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ทั้งหลายทั้งปวง ครูมืออาชีพจึงต้องเป็นครูด้วยใจรัก มีความพร้อมในทุกๆ ด้านที่จะเป็นครู ประพฤติตัวดี วางตัวดี เอาใจใส่และดูแลศิษย์ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครู หากครูเข้าใจถึงปัจจัยต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงของโลกแห่งการเรียนรู้ และปรับตัวให้เข้ากับปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงนั้นก็จะสามารถพัฒนาเป็น “ครูมืออาชีพ” ที่เพียบพร้อมได้รับการ

ยอมรับ สามารถสร้าง “ผลผลิตอันมีคุณภาพและมีคุณค่า” ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทั้งต่อตนเอง อาชีพ สถาบัน และประเทศชาติได้อย่างแน่นอน (สัญญา สดประเสริฐ, 2562 : 1-12)

ครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญในระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุด จึงจำเป็นที่จะต้องให้ครูได้รับการพัฒนาคุณภาพ มีศักยภาพเป็น “ครูเพื่อศิษย์” อย่างสมบูรณ์ มีทักษะการเรียนรู้ และต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะเป็นการเรียนรู้เพื่อชีวิตของตนเองระหว่างเป็นครู เป็นการเรียนรู้และมีศักดิ์ศรีสำหรับการเป็นครูเพื่อศิษย์และเพื่อการดำรงชีวิตของตนเอง มีสมรรถนะและความเชี่ยวชาญในการทำงานที่ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการทำงานที่เน้นทักษะมากกว่าความรู้ (กฤษณพงศ์ กีรติกร, 2557 : 2) เปลี่ยนวิธีการสอน ที่เน้น “วิชาเป็นตัวตั้ง”เป็น “เน้นชีวิต ผู้เรียนเป็นตัวตั้ง” (ประเวศ วะสี, 2553 : 1) หรือมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ราชกิจจานุเบกษา, 2542 : 1) อย่างจริงจัง มีการพัฒนาวิชาชีพเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นครูที่มีค่า คือเป็นครูที่ทำงานแต่ไม่ทำเงิน คิดถึงส่วนรวม มากกว่าส่วนตน ค้นคว้าเพิ่มพูนปัญญาและเปี่ยมไปด้วยเมตตากรุณา (สุมน อมรวิวัฒน์, 2555 : 1)

จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพได้นั้น มีปัจจัยหลายประการที่จะส่งผลให้ครู มีความรู้ มีความสามารถ ทั้งพัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนาสังคม จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบในการวางแผนพัฒนาสมรรถนะครูในการปฏิบัติงานและจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีแนวทางเดียวกันในการจัดทำแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลของโรงเรียนที่สามารถเน้นไปที่สมรรถนะที่ต้องการทั้งแผนพัฒนาระยะสั้นและระยะยาวของสถานศึกษาในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียนเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัย จำนวน 9 โรงเรียน จำนวนครูทั้งหมด 641 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 251 คน จากตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1997 : 608-610) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยเทียบสัดส่วน และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 จำนวน 1 ฉบับ มีทั้งหมด 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป สอบถามครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ได้แก่ เพศ บทบาทหน้าที่ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 เป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม อยู่ระหว่าง 0.67-1 และนำไปทดลองกับครูผู้สอน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .987

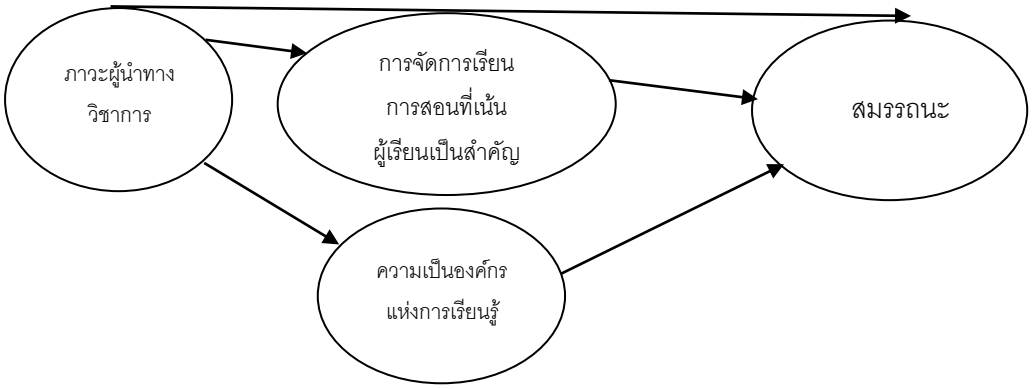
การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของ ชนิดา จันทร์สาร, 2561: 36) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้รู้ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและสภาพตัวแปรโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) เพื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาโมเดลสมมติฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling:SEM) ด้วยสถิติการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) แบบมีตัวแปรแฝง (Latent Variable) เกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากค่า Chi-square/df แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดัชนี GFI และ TLI มีค่ามากกว่า .09 ดัชนี RMSEA ที่มีค่าต่ำกว่า .05 ดัชนี RMR มีค่าต่ำกว่า .08 และ Chi-square/df น้อยกว่า 2 (สุนทรพจน์ ดำรงพานิช, 2557 : 2)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565 : 126) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ (Howley , 1992) แนวคิดความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Senge , 1990 : 3) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ , 2550 : 5) ทิศนา แขมมณี (2550 : 5) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังแสดงแผนภาพ 1

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

1.1. ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ (IL) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นตั้งแต่ 4.37 – 4.52 โดยตัวแปรการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้ครู (X3) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 4.52 รองลงมาคือ การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ (X4) มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.49 และการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (X1) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เท่ากับ 4.37

1.2 ปัจจัยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (CCL) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นตั้งแต่ 4.41 - 3.64 โดยตัวแปรการใช้สื่อการเรียนรู้ (Y3) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 4.52 รองลงมาคือ การจัดการเรียนรู้ (Y2) และการประเมินผล (Y4) มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.47 และการเตรียมการจัดการเรียนรู้ (Y1) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เท่ากับ 4.41

1.3 ปัจจัยความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (LO) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นตั้งแต่ 4.36 - 4.54 โดยตัวแปรการเรียนรู้เป็นทีม (Y8) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 4.54 รองลงมาคือ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Y7) ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.44 และ การมีแบบแผนความคิด (Y6) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เท่ากับ 4.36

1.4 ปัจจัยสมรรถนะครู (COM) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 9 ตัวแปร ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นตั้งแต่ 4.29 – 4.47 โดยตัวแปรการริเริ่มสร้างสรรค์เป็นตัวของตัวเอง (Y17) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 4.47 รองลงมาคือ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Y16) สื่อ (Y12) และทักษะทางสังคม (Y18) มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.46 และความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม (Y10) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เท่ากับ 4.29

2. ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในงานวิจัย พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 23 ตัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.40 -0.93 ซึ่งมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์กัน และความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่ทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก ทั้งนี้ใช้เกณฑ์วัดระดับความสัมพันธ์ตามเกณฑ์ของอภินันท์ จันตะนี (2549 : 27) เพื่อใช้วัดระดับความสัมพันธ์ดังนี้

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 0.01 – 0.20 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 0.21 – 0.40 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 0.41 – 0.60 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 0.61 – 0.75 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 0.76 – 0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 0.91 – 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ 23 ตัว ซึ่งเป็นตัวแปรสังเกตได้ภายนอกหรือตัวแปรต้น 5 ตัว

ตัวแปรสังเกตได้ภายในหรือตัวแปรตาม 18 ตัว รวมทั้งสิ้น 253 คู่ มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรส่วนใหญ่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสหสัมพันธ์ทุกคู่มีค่าเป็นบวก มีค่าอยู่ระหว่าง 0.40 -0.93

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด เป็นค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม (Y10) ที่เป็นตัวแปรภายในคั่นกลาง กับตัวแปรการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (X1) ที่เป็นตัวแปรภายนอกหรือตัวแปรสาเหตุ และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเทคโนโลยีสารสนเทศ (Y13) ที่เป็นตัวแปรผล และตัวแปรทักษะทางสังคม (Y18) ที่เป็นตัวแปรผล มีค่าสหสัมพันธ์สูงสุด

เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ภายนอกที่เป็นสาเหตุด้วยกัน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.56- 0.83 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด เป็นค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (X1) กับตัวแปรการประสานงานการใช้หลักสูตร (X5) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเป็นค่า

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู (X3) กับตัวแปรการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ (X4)

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ภายในมีค่าอยู่ระหว่าง 0.53 - 0.93 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเป็นค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการเตรียมการจัดการเรียนรู้ (Y1) ที่เป็นตัวแปรคั่นกลางกับตัวแปรสารสนเทศ (Y11) ที่เป็นตัวแปรผล ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเป็นค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเทคโนโลยีสารสนเทศ (Y13) กับตัวแปรทักษะทางสังคม (Y18)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการ พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.65 - 0.84 มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูงถึงระดับสูง

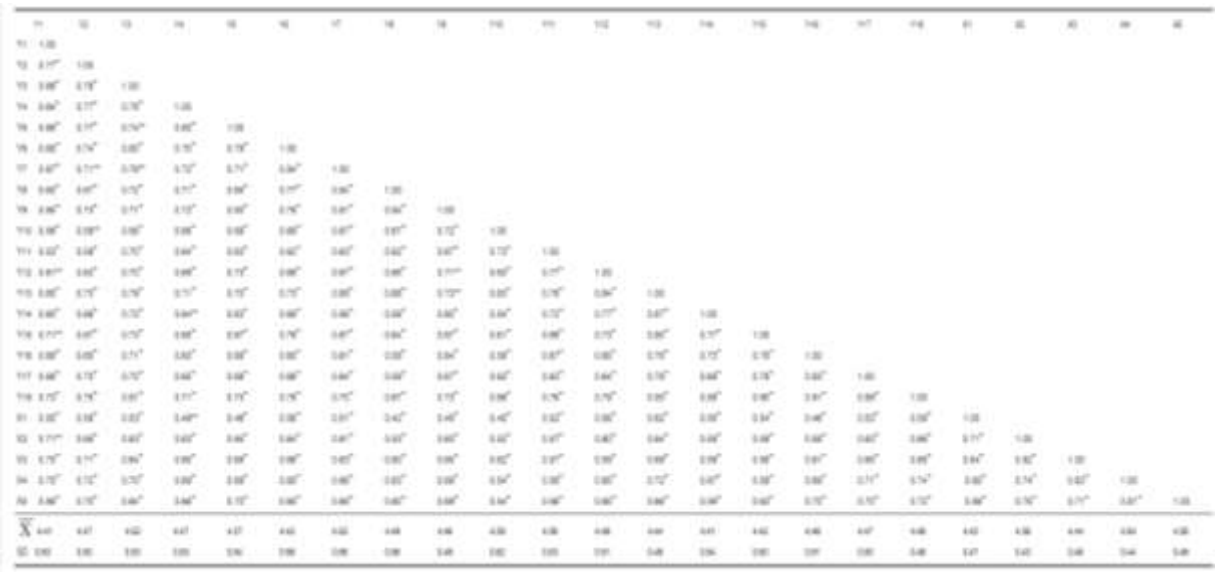
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มตัวแปรการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง 0.64 - 0.80 มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูงถึงระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มตัวแปรผลองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.56 - 0.83 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางถึงระดับสูง

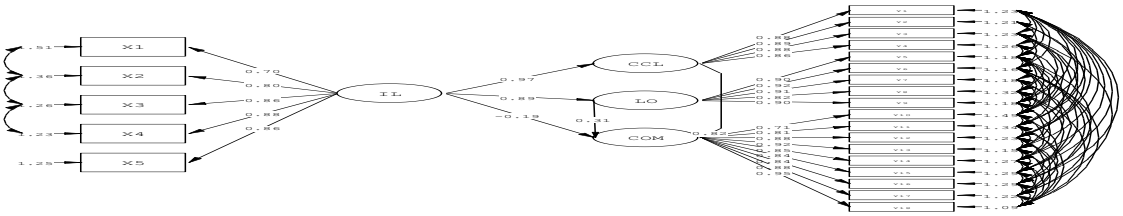
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มตัวแปรสมรรถนะครู พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.54 - 0.93 มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางถึงระดับสูงมาก

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรสังเกตได้ภายนอกและกลุ่มตัวแปรสังเกตได้ภายในของตัวแปรแฝงทุกคู่ เมื่อนำมาพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แล้ว จะสามารถวัดระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ ซึ่งผลการวิจัยได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ยอมรับ

ตารางที่ 1 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

3. ผลการวิเคราะห์รูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

Chi-Square=49.88, df.=149, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

แผนภาพ 2 รูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ภายหลังการปรับรูปแบบ

จากแผนภาพ 2 รูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่าไค-สแควร์ (chi-square) เท่ากับ 49.88 ค่าความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ 1.00 ที่องศาอิสระเท่ากับ 149 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (chi-square/df) เท่ากับ 0.33 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีรากค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (standardized RMR) เท่ากับ 0.019 และค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ 0.000

4. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของรูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

จากตารางที่ 2 เมื่อวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 โดยพิจารณาจากค่าอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (CCL) ได้รับอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการ (IL) ส่งอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลรวมเชิงบวกเท่ากับ 0.97 และความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (LO) ส่งอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลรวมเชิงบวกเท่ากับ 0.89 แต่ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อสมรรถนะครู (COM) แต่มีอิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมต่อสมรรถนะครู (COM) โดยผ่านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (CCL) และความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (LO)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของรูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

ตัวแปรตาม	อิทธิพล	ตัวแปรแฝงภายนอก และ ตัวแฝงภายใน		
		IL	CCL	LO
CCL	DE	0.97**	-	-
	IE	-	-	-
	TE	0.97**	-	-
LO	DE	0.89**	-	-
	IE	-	-	-
	TE	0.89**	-	-
COM	DE	-0.19**	0.82**	0.31**
	IE	0.87**	-	-
	TE	0.68**	0.82**	0.31**

หมายเหตุ: DE = อิทธิพลทางตรง (direct effect)

IE = อิทธิพลทางอ้อม (indirect effect)

TE = อิทธิพลรวม (total effect)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ ส่งผลทางตรงเชิงบวก และส่งผลโดยรวมต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อสมรรถนะครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สมรรถนะครูจะเกิดขึ้นได้ สถานศึกษาควรมีการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนให้ชัดเจน โดยให้บุคลากรของโรงเรียนมีส่วนร่วม จัดให้ครูมีการพบปะนักเรียนอย่างเป็นกันเอง มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเรียน มีการยกย่องครูที่มีความสามารถพิเศษ หรือปฏิบัติงานดีเด่นในด้านวิชาชีพให้ได้รับการพัฒนาและเชิดชูเกียรติ นอกจากนี้สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน กำหนดเกณฑ์การให้รางวัลหรือประเมินผลงานอย่างชัดเจน และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของกอบศักดิ์ มูลมัย (2554 : 93) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครู ภาพรวมพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า

ความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณาตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในแต่ละด้าน ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โดยมีความสัมพันธ์ตามลำดับ ดังนี้ คือ การสร้างบารมี การกระตุ้นเชาว์ปัญญา การสร้างแรงบันดาลใจ และ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคลตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนาดล สมบูรณ์ (2564 : 9) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (x4) ด้านการจัดการเรียนรู้ (x2) ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ (x3) และด้านการนิเทศการศึกษา (x6) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01,.01,.01 และ .05 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.820 (R=0.820) และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณา เฟื่องฟู (2558 :70) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ การบริหารหลักสูตรและการสอนกับการเพิ่มบทบาทให้กับบุคลากร และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ การกำหนดพันธกิจกับพลวัตแห่งการเรียนรู้ และเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนกับพลวัตแห่งการเรียนรู้ โดยภาพรวมความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก ผลปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้ .853

2. การศึกษาปัจจัยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลทางตรงเชิงบวก และส่งผลโดยรวมต่อสมรรถนะครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความสามารถในการถ่ายทอดการสอน การสื่อสารไปยังผู้เรียน เช่น การออกแบบกิจกรรม การเป็นที่ปรึกษาหรือคอยแก้ปัญหาต่างๆ เมื่อนักเรียนเกิดปัญหาในชั้นเรียน การได้แสดงออกถึงความเป็นภาวะผู้นำในการสอน การจัดชั้นเรียน รวมถึงการออกแบบสื่อ กิจกรรมนวัตกรรมต่างๆ ที่ทำให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความสุข อีกทั้ง การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวก ทำให้ครูมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น และพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพตนเองในทุกๆ ด้าน เช่น การเตรียมตัวก่อนสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อในการสอน รวมไปถึงการประเมินผลผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานของเอื้องอุมา โยสาจันทร์ (2558 : 89) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูกลุ่มเครือข่ายปางสีดา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการดลใจ การส่งเสริม

ให้กำลังใจกับครูในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับสูงทุกด้าน คือ ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และการพัฒนาผู้เรียนด้านสื่อ เทคโนโลยีนวัตกรรมต่างๆ มาใช้ในการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Felipe Oyarzo Pineida , 2011 : 54) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำกับสมรรถนะในศตวรรษที่ 21: การบูรณาการ ICT สู่ชีวิตโรงเรียนและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางเทคโนโลยีของครูและนักเรียน จะไม่สามารถพัฒนาหรือได้รับการเรียนรู้โดยปราศจากการพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อกระบวนการเรียนการสอน (TLP) ภายในและภายนอกโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำของครู จึงควรให้ความสนใจต่อความสามารถทั้งครูและนักเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Nessipbayeva, Olga, 2012 : 148) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของครูยุคใหม่ จุดมุ่งหมายหลักของการศึกษานี้คือ พิจารณาความสามารถของครูยุคใหม่ เพื่อทำความเข้าใจทักษะการสอนในศตวรรษที่ 21 ได้ศึกษาประเด็นต่อไปนี้ 1) ทักษะของนักเรียน 2) ระดับการเติบโตทางวิชาชีพของครู 3) วัฒนธรรมการสอนของครู 4) นวัตกรรมการสอนและความสามารถทางการสอนในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของนักเรียนจะเกิดขึ้นได้ต้องมีครูเป็นผู้นำ การเติบโตในวิชาชีพครูจะต้องมีความสัมพันธ์กับความสามารถหรือสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 วัฒนธรรมการสอนของครูต้องมีการปลูกฝังให้รักและศรัทธาในอาชีพ พร้อมทุ่มเทแรงกาย แรงใจในการทำงาน และนวัตกรรมการสอนของครูส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ มีทักษะในชีวิตการเรียนและการแก้ปัญหาในการทำงานได้

3. ปัจจัยความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ส่งผลทางตรงเชิงบวก และส่งผลโดยรวมต่อสมรรถนะครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีการสนับสนุนการทำงานของครูไม่ว่าจะเป็นการสร้างความรอบรู้แห่งตนให้กับครู การจัดให้ครูมีแบบแผนความคิด การกำหนดให้มีกิจกรรมที่ได้แสดงออกถึงวิสัยทัศน์ร่วมกัน การสร้างให้ครูได้ทำงานเป็นทีม และการฝึกทักษะต่าง ๆ ให้ครูได้มีการคิดอย่างเป็นระบบ ล้วนแล้วแต่ส่งผลให้ครูมีสมรรถนะในการทำงาน ตอบสนองความต้องการของครูในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น การคิดสร้างสรรค์ การใช้สื่อเทคโนโลยีนวัตกรรมการสอนต่างๆ ที่ครูจำเป็นต้องใช้หรือการสื่อสารที่สอดคล้องกับการทำงานเป็นทีม หากองค์กรมีการวางระบบหรือนโยบายที่ดีจะส่งผลให้ครูมีสมรรถนะตามที่สถานศึกษาต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกอบศักดิ์ มูลมัย (2554 : 93) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครู ภาพรวมพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในแต่ละด้านของภาวะผู้นำ

การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โดยมีความสัมพันธ์ตามลำดับ ดังนี้ คือ การสร้างบารมี การกระตุ้นเชาว์ปัญญา การสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล

4. ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ ส่งผลทางตรงเชิงบวก และส่งผลโดยรวมต่อสมรรถนะครู โดยผ่านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมรรถนะครูจะเกิดขึ้นได้ครูต้องมีการจัดเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยครูต้องสามารถเตรียมการจัดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ การใช้สื่อการเรียนรู้ และการประเมินผลได้ อีกทั้ง สถานศึกษาต้องสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการให้เกิดขึ้น เช่น มีการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนร่วมกัน มีกระบวนการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด จัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู จัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมการประชุม อบรม และสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรองกาญจน์ อรุณเมฆ (2564 : 132-133) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ดังนี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านความเชี่ยวชาญของบุคคล คือ การพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู และการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอื้องอุมา โยสาจันทร์ (2558 :89) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูกลุ่มเครือข่ายปางสีดา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการดลใจ การส่งเสริมให้กำลังใจกับครูในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับสูงทุกด้าน คือ ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และการพัฒนาผู้เรียนด้านสื่อ เทคโนโลยีนวัตกรรมต่างๆ มาใช้ในการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติสุดา แก้วหาญ และทนงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ (2564 : 6) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ (X2) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (X4) และด้านการทำงานเป็นทีม (X4) สามารถร่วมกันพยากรณ์สมรรถนะครูได้ร้อยละ 66.0 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรืออำนาจพยากรณ์ R2= 0.660 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ

สอดคล้องกับงานวิจัยของสมถวิล ศิลปะคนธรรพ์ (2556 : 136) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1.ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ครูผู้สอนได้แนวทางในการพัฒนาศักยภาพตนเองให้เป็นครูที่มีความรู้ มีความสามารถ มีทักษะในการจัดการเรียนการสอนตามกรอบของสมรรถนะในศตวรรษที่ 21

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาศักยภาพครูในสถานศึกษาและมีการส่งเสริมครูในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และภาวะผู้นำทางวิชาการ

1.3 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา นำข้อมูลวิจัยไปสู่การกำหนดกรอบนโยบายของสถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูร่วมกันให้มีความสามารถตามแนวทางการสอนในศตวรรษที่ 21

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และภาวะผู้นำทางวิชาการ

2.2 ควรศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กรองกาญจน์ อรุณเมฆ. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร.* 5 (3), 14-26.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *สมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21*. ครูอาชีพ. กรุงเทพมหานคร.

กฤษณพงศ์ กีรติกร. (2557). *“การยกระดับคุณภาพครู”.* การประชุมคณะกรรมการปฏิรูประบบผลิต และพัฒนาครู ครั้งที่ 2/2557 วันที่ 24 มกราคม 2557.

กอบศักดิ์ มูลมัย. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ชนิดา จันทร์สาร. (2561). *ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการการศึกษาวิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรังสิต.

ฐิติสุดา แก้วหาญ และ ทนงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ .(2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.* 6 (4), 164–175.

ทิศนา แขมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนาดล สมบูรณ์ .(2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.* 5 (1), 250-263.

ประเวศ วะสี. (2544). *ยุทธศาสตร์ทางปัญญาและการปฏิรูปการศึกษาที่พาประเทศพ้นวิกฤต.* กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟิค.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2550). *ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชกิจจานุเบกษา. (2542).พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก . ลงวันที่ 19 สิงหาคม 2542.

วรรณา เฟื่องฟู. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). (2561). *ปัญหาขาดแคลนครู.* กรุงเทพ.มหานคร

สมถวิล ศิลปคนธรรพ์. (2556). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรสาคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สัญญา สดประเสริฐ .(2562). ศตวรรษที่ 21 : ทักษะการเรียนรู้สู่ความเป็นครูมืออาชีพ. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. 2 (1), 1-12.

สุมน อมรวิวัฒน์. (2555). ครุศึกษากับความเปลี่ยนแปลงที่ท้าทาย. กรุงเทพมหานคร: พัชรินทร์ พี.พี.

สุนทรพจน์ ดำรงพานิช. (2557). *สถิติเพื่อการวิจัย.* มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อภินันท์ จันตะนี. (2549). *การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยธุรกิจ*. อยุธยา : ฝ่ายบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

เอื้องอุมา โยสาจันทร์. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูกลุ่มเครือข่ายปางสีดา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 2.* วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

Felipe Oyarzo Pineida. (2011). Competencies for the 21st Century: Integrating ICT to Life, School and Economical Development. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 28, 54–57.

Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities”. *Educational and Psychological Measurement*. 30 (3), 607–610.

Nessipbayeva, Olga. (2012). *The Competencies of the Modern Teacher*. Bulgarian Comparative Education Society, Paper presented at the Annual Meeting of the Bulgarian Comparative Education Society.

Senge, P. M. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization.* New York: Doubleday.